

ר.ז.

פרוטוקול מס' 37
מישיבת דירקת המסעות, שנתקיימה
ביום ג', ה' בניסן תשי"ג (24.3.53)
בשעה 08.30

נוכחים:

י. גורלי - היו"ר	חברי הוועדה =
ח. אריאג	=====
י. בדר	
ש. דיין	
א. הרצפלד	
ק. לוז	
א. ציזלינג	
ח. רובין	
ז. שטר	
מ. קלמר	
י. מרדר	

מוזמנים =
=====

שר האוצר ל. אשכול	
שר המשפטים ס. רוזן	
ד"ר א. ברגמן - מטעם האוצר	
ד"ר ארנון - מטעם האוצר	
מר בן-דוד - מטעם האוצר	
ד"ר קייזרון - מטעם משרד המשפטים	
ש. סטיבק - מטעם האוצר	
ג. בר-יוסף - מזכיר	

המשך הדיון בתקציב ההכנסות לשנת 1953/54

סדר-היום:

היו"ר י. גורלי: אני פותח את הישיבה.

נחבקשתי לחזור למעיה = מס נסיעות וזון אח"כ, וקחה אנו ממשיכים בדיון על האומדן ההכנסות במסעיות השונים.

מס רכוש עירוני = 2,400,000 ל"י
מס רכוש מקלאי = 350,000 ל"י

האומדן הנ"ל הוא קונסרבטיבי, כדוגמת השנה הקודמת. מכיון שאין הצעות אחרות - נצביע.

לאחר ההצבעה נתקבל האומדן דלקמן:
מס רכוש עירוני = 2,400,000 ל"י
מס רכוש מקלאי = 350,000 ל"י

מס בולי הכנסה = 2,400,000 ל"י;
מסם שעשועים ומס עינוגים = 1,200,000 ל"י
מס בולים אחרים = 1,200,000 ל"י

חברי הוועדה קבלו מהאוצר הסבריה ופירוטיים למסעיות השונים, אולם בכל זאת ברצוני לקרוא למניבתם (קורא).

וועדת הכנסות
24.3.53

ר.ט.

אני שומי לטעמי את הזכות למסור החתיגות
בכתב החתימות השונים.

א. איזלינג:

לאחר הצבעה = אושר האומדן של =
מט בולי הכנסה = 2,400,000 ל"י.

דמי רשיונות = 5,500,000 ל"י.

היו"ר י. גורי:

אחת זוכרים כי בתקציב הקודם הופיעו אמנם
הסכום של 5,500,000 ל"י, אולם למעשה היתה ההכנסה הרבה יותר קטנה;
לאחר שהחלטנו להעלות אגרות כלי רכב - גדלה ההכנסה, אולם לא היה
ביכולתנו לתת את ההכנסה המקווה, מכיוון שהומעלה רק מאוקטובר.

בראיוני לשאל, אם כל העלאת נוספת מעונה
אישור וועדת הכספים? ואם כן - האם קיימת

א. איזלינג:

הבטחה שדבר זה ייעשה גם להבא?

אני יכול לומר על דעת וועדת הכספים
כולה:

היו"ר י. גורי:

וועדת הכספים רושמת לפני את הוועדה
ב"כ האוצר, שעומדים להעלות מחדש את אגרת כלי הרכב למכוניות בלבד,
הוך הנהיה מפורשת שהצעה על שיפור האגרה חובא לפני הוועדה, לפני
שחקבל חוקף.

אני מבקש לרשום, כי שאלתי אינה חוזרת
באילו הסכמתי נתונה להעלאת עממה.

א. איזלינג:

שמעתי מו"ך ברגמן, כי הכוונה היא למכונניות
נוסעים, מוניות ומכוניות פרטיות - העלאת מסך מיליון ל"י. מהי ההכנסה
מסוג זה לפי הדריגה הקיימת?

תהיה תוספת של 80% בערך. היוו הסכום הניגבה
הוא בערך 1,200,000 ל"י. בממוצע תהיה

ד"ר א. ברגמן:

תוספת של 70 ל"י למכוניות.

האומדן של 5,500,000 ל"י מתחלק לשניים:
(א) 3,800,000 מכלי רכב; (ב) 1,700,000

היו"ר י. גורי:

ל"י מהל שער הסעיפים. בסכום של 3,800,000 ל"י כלול כבר המיליון האומדן
להעלאת האגרה.

מה חיבו של הסעיף - הנהגת דמי רשיונות על
מכשירים חשמליים? אני מבין שהכוונה

ח. רובינ:

היא למכשירים לשימוש ביתי, ואני נושש לדבר זה יעורר החמירות עומה
בציבור. אינני חושב שמגהץ חשמלי הוא בבחינת מותרות בארץ, וכן מכשירים
דומים לו. בשעת הקנייה משלמים מס מותרות לא נמוך ביותר, ואסור,
לדעתי, לקחת מסים כמה פעמים על אותו מכשיר בצורות שונות.

אני חושב שהממשלה תיטיב לעשות את החלט-את

הסכום של 600,000 ל"י בדרך אחרת.

אני למדתי כי במציאות שלנו מתחילים חמיד,
במקרים כגון אלה, ממספר מכשירים בלבד - וודאי יגיד זאת עתה נציג האוצר -
אולם אח"כ מתפתח הדבר ומקיף הרבה יותר מוצרים ומצרכים. ולכן, גם אם
אשטט מפי נציגהאוצר, כי הכוונה היא למקררים חשמליים, למשל, בלבד - לא
אוכל להחריגם.

ר.ט.

ה. אריאב:

אני פונה לממשלה בכל לשון של בקשה:
הסירו את הגזירה הזאת של שמי רשיונות
על מכשירים חשמליים. האם ייעשו עכשיו מפקד של כל המכשירים
החשמליים הקיימים רבתיים? האם יצרו לשם כך מנגנון מסוידים האם
ימילו מס זה גל? על מכשירים שאין משתמשים בהם כיום מפאת מחיר
החשמל הגבוה? אני חושב שדבר זה יעורר כעס וזעם מצד הצבור, ואסור
להוציאו לפועל.

אני מבקש מאוהל הסיר דבר זה, ואני
מבטיח למצוא דרך של הקנות ההוצאות באותו סכום.

א. ציזלינג:

בראיוני לדעת כמה מכוניות קטנות נוספו
השנה בארץ. אני טוען כברזמן רב
וחוזר עתה על טענתי: המכוניות הקטנות הן דבר שבמותרות אנו
מבזבזים דביזים רבים עליהן, ואסור לנו לעשות זאת. הוצאנו
כ-2 מליון ל"י לרכישת מכוניות בשנה האחרונה, ונוספו במספר קגול
1000 מכוניות. אלינו לחסוך במשיק זה עד כמה שאפשר, ולא
לבזבז את הדביזים היקרים לנו כל כך.

שר האוצר ל. אשכול:

חוץ מכמה מכוניות שהובאו על ידי
הצבא, אני בטוח שאף דולאר אחד מהאוצר
לא הוציא לקניית מכוניות.

היו"ר י. גורי:

בראיוני להביא לידיעתו שר האוצר, כי
לפני גואו לוועדה היא רשמה לפנייה,
כי אנו האשר אנו האומדן - חעשה זאת על חנאי, ששר האוצר יביא את הפרטים
לפניה, לפני הנחנן להם חוקף.

שר האוצר ל. אשכול:

חמיד אהיה מוכן לכך.

היו"ר י. גורי:

אנו רושמים לפנינו, ששר האוצר מסכים
- כדוגמת השנים הקודמות - לא לפרט
את האגרה החדשה לפני שהוא מביא את הפרטים לוועדה הכספית.

בראיוני להביא לידיעת השר, כי מתוך
הדיון על הנהגת דמי רשיונות לגבי מכשירים חשמליים, נראה שאין
החבריה מרוצים מכך.

שר האוצר ל. אשכול:

אני מוכן לברוק היטב לשם מה הוצאו
שני מליון ל"י, שהזכיר כאן חבר הכנסת צילינג
צילינג. אולם עלי לציין כאן, כי בין יהדות אנגליה וארה"ב קיימת
תרומת על כך, שלא ניתן לאדם שרוצה לעלות הנה להביא את מכוניתו,
דבר שאינו נראה להם לגמרי כלוקמוס.

מ. קלמר:

אשר לדמי רשיונות על מכשירים חשמליים,
הרי אני מבין שמשלמים מכס או מס-כניסות
בשעת הקנייה, אבל אינני יכול בטוח אומן להסכים לדמי רשיונות.
האוצר אריך כסף, ואני אהיה האחרון שאחנגד לכך - אולם לכל
יש גבול. דבר זה יעורר רוגז ולא רק זאת - אלא אף צחוק, ויש להמנע
ממנו בכל מחיר.

י. פוררה:

קיימת הסכמה כללית על כך שיש לעודד את
העליה מהארצות האנגלו סכסיות; אולם עליכם לדעת דבר אחד: ישנה
בארצות אלה התמררות רבה מאד לגבי ענין המכוניות, ואני שמעתי זאת
בעת שהוחי שם. יש למנוע דבר זה.

ר.ט.

י. בדר:
אני רוצה לקבל הסבר, למה חלק מההוצאות לאורך
להיקרא "דמי רשימות" נמצא בתקציב ההוצאה
בתור ניהול ולא בתקציב ההכנסה.

בתקציב ההוצאות נמצאות הכנסות י.י.
בערך של 10 אלפים ל"י. יש שש הכנסות ממכירה, ישנן הכנסות מתקציב
הסיתות, ישנן הכנסות מכמה חשבונות מסחריים, הכנסות מבתי-משפט דתיים,
הכנסות מחשלות בעד כרמיסי מזון, ועוד. מדוע אין החכומים האלה
נמצאים המקומם בתקציב?

הצעתי פשוטה = להכניס את כל ההכנסות
לתקציב ההכנסות, ועוד אביא פירוט בטנין זה.

ד"ר א. ברגמן:
ראשית הרצוני לציין, כי הרשימות לכלי רכב
הם בידי שר החבורה, אולם אני מניח שהוא
לא יתנגד שהצעה תובא לוועדה הכספית לפני טרם החקנות.

אשר למכשירי חשמליים, ההצעה הייתה להחיל
את המס על מכשירי כבדים בלבד, ולדוגמה ניתן מקררים; הכוונה היא
למכונות כביסה או חנודי גישול, אולם, למעשה, הכוונה עכשיו היא למקרר
חשמלי בלבד, ואני מוכן להשאיר את הנוסח הזה: מקררים.

קיימת עובדה אחת חשובה = נחוצות הכנסות,
ועובדה שניה = המקורות הגדולים אלו, ויש הכרח לחפש מקורות
להכנסות פטורות. עליכם לזכור כי זהו מס על מותרות; בסך הכל ישנם
כעת בארץ מ-40=60 אלף מקררים חשמליים, ואם ישלמו 12 ל"י לשנה על כל
מקרר, אין זה נורא.

עליכם לדעת כי ישנו רק חוליה אחד למס על
המכשירי החשמליים והוא: העלאת מחיר החשמל. הכוונה היא למנוע
העלאת כלליה של מחיר החשמל, ולקבל את הכסף הדרוש, במקום שכול לשלם.
אחר דבר ביתם לבנוזין; אם לא נעלה את מס המכונות = נעלה את מחיר
הבנוזין באופן כולל, והוא איננו רוצים.

חברת החשמל הא"י ברעה, שלא יהיה קושי
מיוחד בגבייה, ולא תידרש מהם התאמצות גדולה בעשותם זאת.

אני גם כן גורס שיש הכרח באמצעות ונוקם
בשיטה = כל מה שעולה ביוקר, אין קונים. אנו ממילים את המס על
דברי מותרות בלבד, ואם אתם אינכם מסכימים לכך = עליכם להצביע על
מקור אחר.

י. טורדר:
אני מוכן להצביע בעד ההצעה, אבל אינני
מוכן לקבל את הנמכתו של ד"ר ברגמן.

ת. אריאב:
אינני יכול לקבל את הנמכתו של ד"ר ברגמן.
אינני רואה איך יכולה להישמט היות דעה
מפי בא-כוח החמשלה, כי מקרר חשמלי הוא כיום דבר של מותרות בארץ.
האם יש צורך לשלם דמי רשימות נוסף על המכס ומס המותרות הגבוהים.
שמסלמים אין כה וכה? דברי זה יעורר רוגז רב והתמרמרות. אני שוב חוזר
ואומר: מוטב לקצץ את ההוצאות באותו סכום של מיליון ל"י, מאשר להשתמש
במקור הכנסה כזה.

שר האוצר ל. אשכול:
אני מציע לכתוב בסעיף זה: "מכשירי
חשמליים, כבדים, ביתיים".

י. בדר:
כל זמן שאין חוק או צו המאשר זאת תהיה
זו בלתי חוקית להכניס זאת לתקציב.

דוקטור חכמים
24.3.53

ר.ט.

היו"ר י. גורי:

שר האוצר יתייעץ בענין זה עם היועץ המשפטי.
אני מצהיר עונה את האומדן של 5,5 מיליון ל"י.

י. גור:

אני מבקש לפרט את המעיינים ולהצביע על כל סעיף לחוד.

הצבעה

נחשב האומדן של 3,800,000 ל"י עבור רשיונות לכלי רכב
נחשב האומדן של 1,100,000 ל"י עבור רשיונות שונים
האומדן של 5,000,000 ל"י כשירים משמליים =
נחשב

היו"ר י. גורי:

ובכן, בסעיף זה מופיעה הכנסה של
4,900,000 ל"י.

אנו עוברים לסעיף: הכנסה משירותים:
ספרי ארוזה = 1,500,000 ל"י. אומדן זה הוא קונסרבטיבי, לעומת ההכנסה
שהייתה בשנה שצברה.

י. גור:

אני מצהיר: 1,400,000 ל"י.

לאחר הצבעה נחשב האומדן של 1,500,000 ל"י

היו"ר י. גורי:

הכנסות משירותים שונים = 3,250,000 ל"י.
האם ישנן הצעות נוספות?

י. גור:

בג. מבקש פירוט שיוכנס להסעיף.

ד"ר א. ברגמן:

אינני נושא בראשונה הירח אפשרות לעשה
זאת, כי איננו יכולים אפילו להסיר
כמה ייכנס מכל סעיף. סעיף זה מאד רגיש לכל הנודה במצב הכלכלי,
ואני מבקש לא לחייב אותנו להכניס את פירוט.

י. גור:

אני מצהיר להוסיף סכום של 2,678,000 ל"י
לחקיב השירותים השונים.

היו"ר י. גורי:

אני נושא בהצעתו של ד"ר גור ישנו גרעין
בריא, ואני הייתי נומך בזה. הצורה הזו
של נכרייה עבור שירותים שונים בתקציב הוצאה אינה רצויה ביותר,
מטב שכל סכום אשר מתקבל בהכנסה יירשם בהכנסה, והוא יסך.

מר ארנון:

זה ענין פוליטימיוני של בנין החקציב.
אני חלכנו השנה לפי הדרך האנגלית, בה א
מאשרים את הוצאות, ובהכנסה הזו תיכנס. את אין מקבלים הכנסה
אין רשאים להוציא. הוצאה נוחתה אח"כ את האישור רק
בהוצאה נמו, והשנה שנינו זאת במיוחד, מטני שישנה כמה סעיפים,
שאיננו יודעים בדיוק כמה יתנו הכנסות, וההוצאות, כמובן, חלוקות
בהכנסות. איננו רוצים לתת אישור להוצאת הכסף, את אין במחון שי שנה
ההכנסה הדרושה.

וועדה הכספית
24.3.53

ר.ש.

י. בדר:

אינני מבין מדוע אפשר לקבוע הכנסות ממשרד המשפטים בחקציב, ולמה אי אפשר לקבוע הכנסות מבתי-משפט דתיים באותו חקציב. אני מבקש חשובה לזה.

אינני מבין למה אי אפשר לקבוע הכנסות מכרטיסי מזון, ולמה אי אפשר לקבוע הכנסות מכל מיני השתתפויות בחקציבים ממלתיים שונים, שהמשרד המסויים לא שולט עליהם בכלל. אותו דבר לגבי הכנסה מדמי בחינות; למה אי אפשר לקבוע זאת כהכנסה?

היו"ר י. גורנין:

ישנה הצעת הממשלה - 3,250,000 ל"י; ישנה הצעתו של ד"ר בדר - 6,928,000 ל"י - המצטרפת מהצעת הר"ל, פלוס 3,678,000 מסעיפי ההוצאה השונים, שהוא מעבירם להכנסה.

לאחר הצבעה - נחקבלה הצעת הממשלה

מס שבת-מקרקעים - 750,000 ל"י. האומדן לשנת 1952/53 היה 2 מיליון ל"י, ופה ישנו סכום הרבה יותר קטן - לפי המציאות.

מ. קלמר:

אני מציע לבטל את המס הזה ולמצוא את הסכום במסעיף של "רישום סמרי אחוזה". עצם הירידה של מס זה מ-2 מיליון ל"י ל-750,000 ל"י כבר מוכיחה את מהותו, ואני חושב שאין בו חועלת.

היו"ר י. גורנין:

אינני חושב שהצעה מסוג זה אפשר להכניס דרך אגב.

שר האוצר י. גורנין:

אני גם כן חשבתי כמה פעמים אותה המחשבה אותה הביע מר קלמר, אבל הגעתי למסקנה הפוכה: עכשיו הטעילות הכלכלית היא חלשה, ולכן גם הסכומים הנכנסים מסעיף זה הם קטנים, אבל אל לנו לבטלו, כי אם חגוד הטעילות הכלכלית-תגדל גן ההכנסה.

לאחר הצבעה - נחקבל האומדן של 750,000

היו"ר י. גורנין:

מס עזבון - 400,000 ל"י.

ח. רובינן:

ברצוני לדעת, מדוע אכזבו כל כך ההכנסות ממס עזבון?

ד"ר ברגסון:

האומדן מבוסס על כך, שאנו מקווים בשנה הבאה לגבות סכומים, שבהתאם לחוק נידחה חלומם, החוק מאפשר לאלה שיש להם מקרקעים בירושה, לבקש תלוך המס למספר שנים או לדחותו, ואנו מקווים שנקבל השנה כספים שתיביט לנו.

האמת היא, שהמס עצמו הוא רק שארית מס. המס העיקרי נלגה בבית-המשפט, כשלוקחים מס על אישור צוואה או על אישור הירגשה. מס זה נלקח על כל הירושה, אולם מב העזבון נחשב לאחר שחרורים רבים, ומנכלים ממנו את החלומים הנגבים בבית-המשפט.

נוסף על כך, הצרכת מס העזבון נעשית לפי פרוצדורה איטית מאד, והקפיצות, בערך הנכסים מאז 1951 עדיין לא מתבטאות כ

ר.ש.

ה. רובין:

אגרת בית-המשפט בשיעור של מינימום 1% נעשית עפ"י תקנות שר המשפטים, וכאן ישנו דבר מפורקס מאד מבחינה חוקית. שר המשפטים למעשה; ע"י תקנות בית-המשפט, תקן את חוק מס העזבון, מבלי כל יסוד חוקי. אם שר המשפטים עשה זאת לפני שחוק מס העזבון נחקבל בכנסת - אני חושב שלא היוותה אפשרות לבוא אליו בטענה בשטח זה; אם עשה זאת אחרי-כן - הרי זה שינוי חוק מס העזבון בצורת תקנות בית-המשפט.

שר המשפטים ס. רוזן:

באגרות בית-המשפט עכשיו הורדתי באופן ניכר את מה שאפשר היה אולי לפרש בחוק מס עזבון של 5%-6%, באופן כזה שעכשיו מה שנשאר באמת הוא דמי שירותים ולא מס.

אגב, אפשר לנכות את הסכומים מס העזבון, לפי חוק מס העזבון. גם עד עכשיו לא היו הכנסות גדולות מסעיקות זה, ועכשיו, על כל פנים, ברור שזה רק דמי שירותים.

ד"ר קיטרון:

לא יכול להיות כל ספק, שהמדובר באגרה המשתלמת בעד שירות, כיון שזה משתלם ע"י מי שמקבל את העזבון.

לאחר הצבעה - נחקבל האומדן של 400,000 ל"י על מס עזבון

היו"ר י. גורי:

הכנסות שונות - לסעיף זה קבלנו הסבר בשעה שעברה היחה, אמנם, הכנסה הרבה יותר גדולה - 1,399,000 ל"י, אולם מזה 900,000 ל"י היחה הכנסה מיוחדת - גבייה מתברת נפט אחת - הכנסה שלא תחזור. אבל נשאר עוד סכום של 439,000 ל"י. לכן האומדן כאן הוא - 500,000 ל"י. זה אומדן זהיר, וחושבני שאפשר לקבלו ללא התנגדות.

י. בדר:

אני מציע לכתוב "הכנסות ארעיות" ולא "הכנסות שונות".

היו"ר י. גורי:

לאחר הצבעה נחקבל האומדן של 500,000 להכנסות שונות

היו"ר י. גורי:

לפני שאנו עוברים לפרק הבא, בקשני שר האוצר להצביע מחדש את הסעיף המדובר על הנהגת דמי רשיונות על מכשירים חשמליים. זכות זו שמורה לכל חבר מחברי הוועדה, וודאי גם לשר האוצר, המשתתף בישיבות הוועדה, ובדיוניה, אנו כי אינו חבר בה. אני חושב שעלי למצא את בקשתו.

י. בדר:

אני מתנגד בכל חוק שצביע זאת עכשיו. אפילו בעניינים אלה דרושה מידה מסוימת של חגינות ונימוס, ואי אפשר לנצל דווקא את הרגע שנכנס חבר נוסף לישיבה הוועדה, ולבקש הצבעה פעם נוספת. אני מציע לא להצביע עכשיו, ואם יוחלט להצביע - לקיים קודם לכן דיון על כך, כדי שהחבר הנכבד אשר לא היה נוכח בהצבעה הקודמת - ידע על מה להצביע.

דוקטור הכספים
24.3.53

ר.ש.

היו"ר י. גורי:
אינני מתנגד להצבעה בישיבה אחרת, אבל אינני מביא מדוע בקיחתו של שר האוצר להצביע מחדש, יש להגדירה כמי שהגדיר אותה ד"ר בדר.

י. בדר:
לפני שנחליט על רביזיה, יש צורך בדיון לדון גם על עצם הטנין מחדש.

היה דיון די מקיף בסעיף זה, והוחלט ברוב שלוש היה ארעי - לדחותו. אני חושב שיש צורך לכבד את ההצבעה הזו, ואם מישהו אינו מרוצה מן החלטות - יכול הוא לרשות הסתייגות. שר האוצר יכול לרשות לעצמו הסתייגות לסעיף זה.

לאחר הצבעה הוחלט שאפשר להצביע מחדש על סעיף זה

א. ציולינג:
אני מבקש שההצבעה תעשה בישיבה הבאה. זוהי זכותי, ואני חושב שיש למלא את הבקשה.

היו"ר י. גורי:
אולי אני מקבלת.

י. בדר:
לפני שטוברים לסעיף: הכנסות מלוואות, ברצוני להציע כמה הצעות:

(א) הכנסה ממכירות מסחריות = 765,000 ל"י;
(ב) סעיף מיוחד "דמי לימוד ובחינות" = 584,000 (ג) השתתפות ע"י גופים שונים בתקציב הרגיל = 620,000 ל"י.

לא אנמק את הצעותי כאן, כי את הטיקט נמקתי. אני מבקש להצביע זאת.

היו"ר י. גורי:
מכיוון שהצבענו כבר על חלק מהצעותינו של חבר הכנסת בדר, ולא קיבלנו אותם - מימחר שלא נוכל לאמץ גם את הצעותיו אלה, כי לא נוכל לטפל בצדדי שיהיה על כל פנים, אני מציע את כל הצעותיו יחד.

ת. רובין:
ראשית עלי לציין, כי הכנסה של 600,000 ל"י מסוימת בתקציב ההכנסה נרצת לי כהכנסה בלתי-מאושרת, כי אין לה יסוד חוקי. הממשלה אמנם מקווה ליצור לזה בסיס חוקי, אבל הוא עוד אינו קיים.

דבר שני, אני מוצא בטעות 65, של גבי משרד החקלאות וכל ההכנסות מרדת החייטות חלות על המשרד כולו. אותו דבר לגבי הכנסות מבתי הדין. ברצוני לקבל הסבר כיצד מתקיים דבר זה קטן הסבריו של ד"ר ארנון.

א. ציולינג:
אני חפזי לשר האוצר שאלות שונות והובטחה לי תשובה בימים הסרובים. אותה השאלות היתה בנוגע לחשבון הממחרי. בקשתי גם חומר שאינו קשור עם סעיפי התקציב: יתרוף הסופרות וחובות הואצר. אני ימקש לקבל את החומר החשוב הזה.

א. צילינג:

ישנו סעיף אחד המתייחס לדו"ח בסכום עצום - 3 מיליון ל"י, ולא קיבלנו כל הסבר עליו. אני מתכוון להכנסות מחולקת והוצאה, ומבקש בדבריהם.

אני קובע שגם ההכנסות מקרן הצדקה ומרשות המיסוי קשורות בתקציב הוצאות על המחדות האלה. כאן הוכנסו הסכומים האלה, ובמסמכים אחרים לא. ברצוני לדעת מדוע?

מותר לנו לבקש שלוחה ל"י יהיה מקור כללי, המשאיר הכנסה מתוך למסגרת התקציב. אמנם יכולים להיווצר הפרשים, יכולה להיות הטרחה מופשטת וכדו', אבל אם קיים דבר כמו קרן מסחרית - צריך שהיא יופיע בתקציב.

אני מבקש את האוצר "בונה בית" שיגיד לנו כמה הם הסעיפים שיש בהם דברים בלתי-בדורים; אני מבקש שימסור לנו דו"ח על דברים אלה בעבר ויכניסם לתקציב, למען לא יוכלו ה"חרי כן להוציא דברים בלתי-נתיימים.

היו"ר י. גורני:

אני הייתי הראשון שאמרתי דוחם הדברים במתיחת הדיון בתקציב, ואני קומד בקשר לכך כמו"ס מחמד עם נציגי האוצר.

י. גורני:

ישנם בתקציב זה כמה סעיפים שאינם מובנים לי, ואני מבקש הסבר: א. השגון מסחרי וטרן של המרי בניה; ב. השגון מסחרי של מסד החקלאות; ג. מחלקת מילונות-הוץ; ביקשתי גם מספרים על קרן ההוצאה, בקשר ל"חם ה"ח ו"לחם הרגיל. אני רוצה לדעת מהו המחזור בקרן זו.

ברצוני לדעת פרטים על "קרן החליפין"; ברצוני לדעת על הרווחים וההפסדים של החברות הממשלתיות. וגרי וועדה המספיקה חייבים לדעת דברים אלה.

היו"ר י. גורני:

נשאלו שאלות, שגם את יש עליהן תשובה - הרי לא במסגרת הדיון הזה. אני מבקש כרגע לישוץ הסברים להאצות הנוספות של ד"ר בדר במסמכים השונים בתקציב והכנסה.

מר ארנדט:

אנו רואים בהכנסות, שחבר הכנסה בדר רוצה להכניס באופן כללי, הכנסות אמודות להוצאת מסוימות, ואיננו רואים אפשרות להביאן בהכנסות כלליות.

אשר לדברי חבר הכנסה רובין, הרי אם תבוננו בדף 65 תראו, כי הכוונה היא רק למחלקת המיסוי ולא למשרד החקלאות כולו. מינהל המיסוי אינו רשאי לעשות שום פעולה עד שהוצא מקבל את האישור.

אשר לחשבונות המסחריים, הרי כאן הדבר הוא שונה. ישנו מספר מקידי המוחללים בעסקים מסחריים: במשרד המסחר והתעשייה, משרד החקלאות ומשרד העבודה. הואיל ואיננו רוצים שמקידים אלה יקבלו מלכודת מתוך למסגרת התקציב, אנו כוללים אותם במידוריות הכלליות של מקידי הממשלה, אבל מקבלים את ההוצאה למשכורתם כאילו היתה הוצאה מסחרית.

היו"ר י. גורני:

אני מצביע את הצעתו של חבר הכנסה בדר, להוסיף למעוף הכנסה רגילה:

הכנסות ממכירות מסחריות = 765,000 ל"י;
הכנסות מבחינות ודמי לימוד = 584,000; השתתפויות ע"י גופים שונים = 3,620,000 ל"י.

לאחר הצבעה - לא נחקלו ההצעות הנ"ל

אני מבקש לרכז את כל השאלות מסביב לקרן ההשואאה. הוצאת מחירים ופרז החליפין במסיה: דמי הוצאת מצרכים.

וועדון הכספים
24.3.53

ר.ש.

היו"ר י. גורי:

אנו עוברים לחקיקת הכנסה מיוחדת.
על הסעיפים 17-20 לא יהיה עכשיו וזכות,
אולם יש לי שאלה, ואני מבקש את מר ארנון
להשיב עליה.

היתה בעייה של הסדר היחסים הכספיים
בין הממשלה לבין הרשויות המקומיות, וועדת הכספים וועדת הפנים סיכמו
הצעות מסוימות שהועברו לממשלה. לפי התקציב הזה, נראה כי הממשלה קבלה
את ההצעות האלה, אולם היא הכניסה שיטה מסוימת בבנין התקציב -
בחלק שאני מדבר עליו - שאיננה מובנה לי ולעוד חברי בוועדה.

אנו החלטנו, שמ"1 באפריל 1953 יבוא
הסדר חדש: הממשלה חכמה את כל משכורת המורים, ומלבד זה תהיה עוד קרן
ארצית בח 5 מיליון ל"י - במקום המענק - אשר תחלק לפי מנתח מסויים
אשר יאושר ע"י שר הפנים ושר האוצר, בין הרשויות המקומיות.

דברנו על סכום של 23 מיליון ל"י;
מזה 18 מיליון ל"י משכורת המורים ו-5 מיליון ל"י לקרן הארצית.
הסתבר איפוא מזה, שכל מה שקבלו הרשויות המקומיות, פרט להשתתפות בבריאות
ומעד, חוזר לקופת הממשלה, והיא מקבלת על עצמה לספק את שני הדברים הנ"ל

אם כן, לא מובן לי איפוא, למה צריך היה
להוציא את הסכומים האלה מהכנסה, לייתר להם כותרות מיוחדות ומקום
מיוחד, ולא לכלול אותם בהכנסה הרגילה.

ישנה מה גם שאלה עקרונית ולא רק
חטבונית, והיא: אולי באה הממשלה לומר, שהיא אינה מחייבת, אלא על כך שהיא
חתן למשרד החינוך והתרבות עוד 4,5 ל"י נוסף על מה שיטנו בתקציב
(אגב אנו החלטנו על 5 מיליון והממשלה החליטה על 4,5 מיליון, אולם
אין היא הייבט לקבל את הצעתנו דווקא) אבל מכאן אין עוד המסקנה שהממשלה
נושאת באחריות המלא לגבי משכורת המורים. אם לא זאת הכוונה, לא ברור לי
לשם מה בא המבנה הזה של התקציב.

מר ארנון:

הממשלה לא קבלה את העקרון שהיא
אחראית כבר באופן מופל לכסוח את כל
משכורת המורים, אלא קבלה שני דברים:

(א) היא צריכה לשלם את כל משכורת
המורים לעת עתה, והיא משלמת הכל.

(ב) הסידור הזה מתקבל על הדעת, אבל לא
באופן מופל. הממשלה החליטה לקבל את הסידור הזה לעת עתה לחצי שנה,
ואח"כ לבדור מהו באמת החשבון. שר הפנים ושר האוצר הסכימו שיהיה דיון מתודש,
ויבררו את העניין באופן פרינציפיוני.

כלומר, לעת עתה קבלו את העקרון, שהממשלה
משלמת את משכורת המורים במאה אחוז, וכך מופיע הדבר גם בתקציב, אולם אם
יתברר במשך חצי שנה שאומדן ההכנסות לא היה נכון, תהיה אפשרות נוספת
לברר את העניין. כדי לבצע את הדבר בתקציב, סידרו את המבנה הזה.

היו"ר י. גורי:

אני מודה למר ארנון על הסבריו המפורטים,
אולם אני מצטער על דבר אחד: אין הממשלה
חייבת לקבל את דעתה של וועדת הכספים וועדת הפנים, וזכותו של שר הפנים
להסכים לכל מה שהוא רוצה. אולם אם נתקבל הדבר כפי שהסבירו מר ארנון,
היתה צריכה הממשלה להודיע לנו את האמת. פורסם בצבור, בעתונות ובכל מקום,
כי מ"1 באפריל הממשלה אחראית למשכורת המורים, וזהו עניין מופל. אולם,
אם המצב הוא שונה, יש להודיע על כך.

רוטרדום הכספים
24.3.53

ר.ש.

מר ארנון:

הממשלה קבלה על עצמה את החובה לשלם את משכורת המורים במאה אחוזים במשך כל השנה; אבל לא קבלה באופן סופי את הענין של החישוב, שאז צריכות הרשויות המקומיות לקבל 4,5-6 מיליון ל"י. אם יתברר שישנם הפרשים גדולים, ידונו שוב על הענין, ועל החלוקה.

היו"ר י. גורי:

עלי לציין כי דבריה אלה אינם קשורים באומדן, כי האומדן הוא חלק הלתי נפרד לאשר את ארבעת הסעיפים 17-20 ולדון בהעיה כולה בפעם אחרת.

ח. רובין:

לפי המצב החוקי הקיים לא יכול בכלל להופיע סכום הכנסת מסוג זה, כי אין זו הכנסת של הממשלה ואין לה לזוט שליטה בענין זה. היא רפ גובה את המסך בשביל הרשויות המקומיות, במנגנון מס-ההכנסה. או מדבריה על הסכמים והדריש, וצריכה לתת לה גי כפיס חוקי שעדיין אינו קיים, כלומר שמכום זה צריך להבטיח את אחריות הממשלה על משכורת המורים - אז מודק היו"ר. אחת מן השתיים: או שיש לציין את המצב החוקי הקיים כרגע - ואז לא צריך להופיע סעיף כזה, או את המצב המקורי שאין לו עדיין בסיס חוקי, ואז צריך ללכת לפי הצעתו של היו"ר.

היו"ר י. גורי:

הצעתו של חבר הכנסת רובין מכונה להוצאה. את הסכום של 4,5 מיליון ל"י רשאית הממשלה לגבות, גם מבחינת חוקית, משום שגם לפי החוק לא גובה כל עירייה את המס הזה. האוצר גובה את המס ומעביר את"כ את הסכומים לעיריות.

ח. רובין:

דברי שייכיה להכנסת, מכיון שכל עירייה יכולה להחליט, אם היא ממילה את ה-7,5% או לא. אינני יודע כיצד אפשר, באופן חוקי, להכניס לתקציב סכום של 4,5 מיליון ל"י, בזמן שיכול להיות כי עיריות מסויימות לא ימילו כלל את המס הזה.

י. גורי:

אני חושב שהמוצא הפשוט ביותר לענין זה הוא, הסדרתו על ידי תקנות. אפשר לומר, כי כי חתומה למס-הכנסה, לפי חוק זה שדברנו עליו בכנסת, והיה מיום 1 באפריל תולק מהכנסות המדינה, והאוצר יגבה אותה על חשבון תקציב המדינה.

שר האוצר ל. אשכול:

איננו רוצים שמס זה יהפך לחלק ממס-ההכנסה ושאלנו ניגבה אותו. איננו רוצים למשמש את הגבולות בין שני המסים האלה. ואשר לצורת הרישום בתקציב - אנו נמצא כבר את הדרך הנאותה.

היו"ר י. גורי:

במקרה זה יש צורך להחליט את החוק. לפי חוק זה יש לחלק את הסכום של 4,5 מיליון ל"י בצורה אחרת, וישנם כמה סעיפים שאינם תולמים את הסידור החדש, ויש לתקנם. איננו יכולים להיות חלויים בהסכמתה של כל עירייה ועירייה להטיל את המס יש הכרח לתקן את החוק. בלי חיקון כזה לא יוכל הסידור החדש לצאת לפועל, כי יוגשו צוויים על תנאי - וזה ברור לכל. אין זה חוקי.

ר.ש.

אם כך, אני מקבל על עצמי להעביר לממשלה את כל העניין, ולבטל את ההסכם.

שר האוצר ל. אשכול:

ה. אריאב:
היה הסדר כולל וברור. יכולה הייתה הממשלה שלא לקבלו - אולם אז הייתה היא צריכה לומר זאת באופן גלוי. אם הממשלה קבלה על עצמה את האחריות למשכורת המורים, ויצירת קרן של 5 מיליון ל"י, היה צורך לתאם לזה את המספרים, ואחם לא עשיתם זאת.

ואשר להפחתה של חצי מיליון ל"י, אנו בענו 5 מיליון והממשלה הכניחה בהצעה החקציב רק 4,5 מיליון ל"י. אני חובע את החזרה החצי מיליון ל"י.

י. בדר:
אני שמעתי מפי ד"ר ברגמן, כי הממשלה כן מעוניינת בכך, שזה יהיה חלק ממס-ההכנסה, ושר האוצר אומר ההיפך. אני מציע שיהיה כחוב: "גבייה על סמך חוק וכו".

היו"ר י. גורי:
כדי ליישב את העניין ברגע זה מבחינה חוקית, אני מציע: "מס הכנסה - תוספת של 7,5% עבור הרשויות המקומיות".

ד"ר א. ברגמן:
אם כי אני מסכים שהניסוח הזה אינו הולם ביותר מבחינה חוקית לחוק, עלי לומר, שלא יהיה רצוי לנו אם יהיה כחוב "לרשויות המקומיות". דבר זה בא מתוך יחסים כחסיים עם חברה בריטית מסוימת, ואיננו רוצים שזה ייאמר במפורש.

שר האוצר ל. אשכול:
אני מציע: "הכנסה מיוחדת - מס הכנסה".

ק. לוי:
אני מציע לכתוב: "מס הכנסה - תוספת".

היו"ר י. גורי:
אם נקבל את החיקון זה, זה מחייב הסכם פנימי, שלא לעורר עניין זה שוב מעל במת הכנסה, כי ע"י כך נסבן שוב דבר שאנו רוצים למנוע.

אפשר לחקן כך: "מס זה ניגבה ע"י האוצר, כחוספת למטרה מיוחדת".

שר האוצר ל. אשכול:
זאת אינני רוצה.

היו"ר י. גורי:
אולם אין לך דרך אחרת, כי אי אפשר לאחוז במקל בשתי קטותיו. יש הכרח לחקן את החוק. אינך יכול להשתמש בכוח הזה למחרת חינוך, מבלי לחקן את החוק או להביא חוק חדש. אם חסכים לכך, הרי כל חברי הוועדה מסכימים שלא יהיה על זה ווכוח במליאה, וזאת יעבור קריאה שניה השלישית.

ה. רובין:
ברצוני לציין, כי אנו היינו נגד עצם הטלת המס, אולם איננו מתנגדים להסדר.

שר האוצר ל. אשכול:
אני עוד אחייץ עם שר המסטים בעניין זה.

ר.ש.

היו"ר י. גורני:

אנו עוברים למעוף 21 - גביות על חשבון
הלוואות, רכוש משלחי והכנסות מריבית -
19 מיליון ל"י.

כשהחלטנו לדרוש בחקציב ההכנסה בקשנו פרטים
על כמה מסעמי ההכנסה, וקבלנו. אולם במעוף זה לא קבלנו עדיין פרטים.
אולי יוכל מר ארנון לחת לנו פרטים בנוגע למעוף זה.

מר ארנון:

אני עוד אגיש חומר בכתב, אולם החילה
אוכל לחת כמה הסברים בעל-פה.

הלוואות שנעשו ע"י חקציב המיתוח בשנים
הקודמות - 9,700,000; הכנסות מאגף נכסי המדינה - 2 מיליון ל"י; הכנסות
מחלקת ההוצאה של הבנק הלאומי - 2,550,000 ל"י; הכנסות ממפעלי הדואר
והחבורה (כולל חובות ואמורטיזציה) - חובות - 1,800,000 ל"י ואמורטיזציה-
2,500,000 ל"י; יחד - 4,300,000; גביות על חשבון ההכנסה ע"י אנגליה -
550,000 ל"י. בסך-הכל: 19,000,000 ל"י.

היו"ר י. גורני:

אני חושב שמוטב להכניס פירוט זה בחקציב.
האם יש הצעות אחרות?

א. איזלינג:

במעוף זה בלבד, אני מבקש גם את הפירוט
של המעוף המקביל בהוצאה.

אני רוצה לקבל פרטים על החובות על חשבון
חקציב המיתוח. האם אפשר לקבל חלוקה מינימלית לפחות, למי סקטורים?

מר ארנון:

ישנם 4,000 חשבונות, אולם אין זה מחולק
למי סקטורים.

א. איזלינג:

אני מבקש הסבר על ענין מחלקת ההוצאה. מה זה
בדיוק וכיצד מצטברת ההכנסה?

אני מבקש פירוט ביתם לאגף נכסי המדינה.

י. בדר:

כפי שאני מבין, על מפעלי החבורה לשלם
2,5 מיליון ל"י לחקציב הרגיל; כלומר, דרושה
לדואר התעסוקה כזו. אני החבוננתי עתה במעוף הכנסות הדואר וראיתי, שכל ההכנסות
מיועדו לצרכים אחרים. אני מבקש הסבר על כך.

מר ארנון:

ישנו סכום של 19 מיליון; 16 מיליון להשלום
חובות ו-3 מיליון - היתרה - עוברת לחקציב

המיתוח.

אולם, 3 מיליון ל"י אלה מופיעים פעמיים.

י. בדר:

כלומר, משחמשים ברכוש הדואר לקיסוי החקציב.

ה. רובין:

לי נראה, שהסכומים הניגבים מהלוואות על חשבון
חקציב מיתוח, צריכים להיכלל בהכנסת חקציב

ה. אריאב:

הפיתוח. מדוע זה נכלל בהכנסת מקציב שוטף?

זה לא נכלל בהוצאה הרגילה, שזו מדור מיוחד של הוצאות מיוחדות ושירותים מיוחדים.

היו"ר י. גורי:

אני חושב שלרצון כל חברי הוועדה עשינו

מר ארנון:

הטעם המרדה בין ההכנסה הרגילה לבין ההכנסה

המיוחדת. ראינו את כל ההכנסות והתשלומים האלה כמו את החובות והנכסים

של המדינה, וזל סמך זה כללנו בו גם את הסכומים שהמשלה מקבלת מהריבית

האמורתיזציה של המפעלים, בחלק מנכסי המדינה, וזה נכנס להנהלת התשבורות

לא החלר הזה.

אנו משלמים מזה את החובות של המדינה, ואת

החובות שהם גם כן חלק מה"אקסטרא אורדינרי אקסנסס", הפעולים בחלק גם עם המציב הפיתוח, אבל קשה להגיד בדיוק מה ואיך. אם ישנה יחרה, אין מעבירים אותה להכנסות הרגילות, אלא למכשיר שהוא בשביל המדינה מכשיר המכורן את השקעות. אז מחליטים כמה צריך לקבל הדואר, כמה משרד התחבורה, והמפעלים האלה מקבלים באופן מעשי, הרבה יותר מאשר האמורתיזציה שלהם.

אנו חשבנו שגם ההכנסות מתחלקת בהוצאה של חבנט הלאומי צריכות להכנס הנה ולא בהכנסות

שר האוצר ל. אשכול:

הרגילות.

אני אמסור את כל הפרטנות שנתבקשו בישיבת אחה"צ.

מר ארנון:

לאחר הצבעה - אושר האומדן של טעיה גביות - 19 מיליון ל"י

נמשיך בישיבה בשעה 16.00.
הישיבה סגורה

היו"ר י. גורי:

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.